

Протопрезвитер мр Милован
Миодроговић

Виноград Господњи
за рубрику *Сандуче*
Гимназијска 2 п.ф. 62
21000 Нови Сад

Питање:

Зашто се пале свеће? Какав значај има паљење свећа и кандила у животу православних хришћана?

Одговор:

Паљење свећа и кандила у Цркви има посебно, симболично значење. Још у Старом Завету, када је подигнута скинија, – први храм Божји на земљи, – у њој су се вршиле службе и жртвоприношења са упаљеним свећама и кандилима (Изл. 40, 4 – 25). „И намести (Мојсије) свећњак у шатору од састанка (скинији) према столу на јужну страну шатора. И запали жишке на њему пред Господом, као што беше заповедио Господ Мојсију“ (Изл. 40, 24 – 25).

По угледу на ту праксу паљења свећа и кандила у старозаветној заједници Народа Божјег, и у новозаветној Цркви паљење свећа и кандила био је неодвојиви део богослужења Цркве. Тако писац Дела апостолских бележи да су се на молитвеним сабрањима раних хришћана палиле свеће: „И бејаху многе свеће у горњој соби где се бејасмо сабрали“ (Дел. ап. 20, 8). На вечерњем богослужењу, о већим празницима, врши се вход (литија, процесија) са упаљеним свећама и, притом, поје се древна црквена химна *Светлости тиха свете славе бесмртнога Оца небескога, Светога, Блаженога, Исусе Христe...* У тој химни изражава се учење Цркве о духовној светлости која просвећује човека; о Христу Господу као Светлости истинитој која просвећује свакога човека који долази на свет (Јн. 1, 9), Који је, дакле, Извор и Носилац светлости. Јутарње богослужење завршава се, такође, доксологијом, славословљем – химном, у којој узносимо славу Ономе Који нам је показао светлост.

Свеће су слике и симболи те вечне Светлости. Бог је Светлост и обитава у светлости. Тако и свеће које палимо, било у храму (на одређеном за то месту) или у дому било на другом месту, симболи су те светлости Бога Живога.

У старини је пламен свећа и кандила имао и практичну намену да се њиме осветли храм или просторија, монашка келија или соба у дому, у којој се пред иконом молимо, односно вршимо лично молитвено правило. Ипак, употреба свећа код хришћана је увек имала превасходно симболичну улогу одсјаја божанске светлости. Та симболична улога свећа и кандила посебно је изражена данас; како у домовима, где електрично осветљење пружа сасвим довољно светлости, тако и у храмовима у којима раскошни електрични полијелеји не само да задовољавају потребе за светлом него, понекад, и бљеште. И поред тога, у православним храмовима се још увек пале свеће и кандила са живим пламеном. Према вековном устројству Цркве, а тај поредак се поштује до данас, ниједно богослужење и ниједно молитвословље не врши се без упаљене свеће или кандила. Реч је, свакако, о природној свећи и кандилу са живим пламеном, а не о електричним, јер су то правила и прописи Цркве из дубоке старине када, свакако, није било електрифицираних свећа и кандила. Упаљеним свећама се у Цркви деле и благослови и тиме преноси и дарује благодат Божја. Тако епископ на архијерејским службама посебним свећама - једним са две свеће (дикирије, двосвећњак који представља две природе Господа Исуса Христа) и једним са три свеће (трикирије, тросвећњак који представља слику Свете Тројице) – благосиља верне док они побожно приклањају главе.

Осим у јавним, заједничким, саборним богослужењима Цркве, свеће и кандила се користе и у молитвеним сабрањима породичних заједница, па и у личним молитвеним правилима појединаца.

Питање:

Када и за кога треба да се пале свеће и кандила?

На ово питање је, мислимо, веома тешко дати прецизан одговор, из простог разлога што није могуће набројати све случајеве у којима хришћани то чине, а још мање је могуће поближе указати за кога то чине. Ипак, покушаћемо, у вези са постављеним питањем, да дамо неке смернице, оквире, оријентире...

Свеће палимо у храмовима у спомен светитеља и угодника Божјих и иштемо њихово молитвено посредовање, за нас и наше ближње, пред Престолом Божјим. Свеће палимо у храмовима и за себе и за своје ближње, живе и упокојене, и са молитвом Богу за здравље и спасење нас, наших живих укућана, сродника, пријатеља... или за упокојење душа драгих нам упокојених. Притом, треба да водимо рачуна да паљењем свећа не реметимо ток богослужења, да не одвраћамо пажњу других и самих себе од садржаја и тока богослужења. Најбоље је да у храм дођемо пре почетка богослужења да бисмо упалили свеће, молитвено се сетили оних за које свеће прислужујемо, а потом активно, неометани и не ометајући друге, учествовали у богослужењу.

Свеће и кандила палимо и у својим домовима, о крсној слави, о празницима, у току вршења молитвеног правила... Палимо их приликом упокојења наших ближњих, као и на гробовима наших упокојених сродника, пријатеља, познаника...

Осим што су симболи вечне божанске светлости, свеће и кандила су и наша жртва на благоугодни мирис Господу, па треба настојати да они буду од природног материјала (свеће од чистога пчелињег воска, а кандила са природним маслиновим уљем).

Свеће које се продају у манастирима и храмовима Епархије бачке су поуздано израђене од воска (производе се у манастиру Светих Архангела у Ковиљу), те препоручујемо вернима да њих прислужују јер су црквене, природне, освећене, а уз то, прислужујући ове свеће, помажемо Цркву, тојест изградњу и обнову манастира Ковиља и других светиња и храмова на подручју Епархије бачке.

